

Dosarul nr.3ra-597/22
2-20109377-01-3ra-08062022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud.: A. Paniș)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Negru)

ÎN C H E I E R E

12 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Mihail Turculeț,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de
Mihail Turculeț împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea
actului administrativ, obligarea emiterii actului administrativ,
împotriva deciziei din 06 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
respins apelul depus de Mihail Turculeț și menținută hotărârea din 02 iulie 2021 a
Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă:

La 04 septembrie 2020, Mihail Turculeț s-a adresat în instanța de contencios administrativ cu acțiune împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale solicitând anularea parțială a deciziei privind stabilirea pensiei pentru limita de vârstă din 26 iunie 2020 emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale, anularea răspunsului nr.T-1571/20 din 13 august 2020 emis de Casa Teritorială de Asigurări Sociale, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să includă în stagiul de cotizare următoarele perioade: 01 iulie 1981 – 31 octombrie 1981 perioada de studii la Institutul Agricol din orașul Chișinău, 05 ianuarie 1986 – 26 decembrie 1988 perioada de studii la Institutul de Construcții din Moscova, perioada de activitate după 01 ianuarie 1999 și anume 21 ani 05 luni, lunile incomplete cu un număr incomplet de zile lucrate în legătură cu încadrarea în serviciu sau concedierea și anume luna noiembrie 1981 și luna iunie 2020, cu recalcularea cuantumului pensiei pentru limita de vârstă, încasarea cheltuielilor de judecată (f.d.2-3).

În motivarea acțiunii a indicat că, la 01 septembrie 1976 a fost înmatriculat la studii la Institutul Agricol din Chișinău. Începând cu 25 noiembrie 1981 a început activitatea în câmpul muncii. În perioada 05 ianuarie 1986 – 26 decembrie 1988 a studiat la aspirantură la Institutul de construcții „V. Cuibîșev” din orașul Moscova.

Susține că, începând cu 05 iunie 2017 beneficiază de pensie anticipată. Iar, la 15 iunie 2020 s-a adresat cu o cerere către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Râșcani

prin care a solicitat să-i fie calculată pensia pentru limita de vârstă conform Legii nr.156 din 14 octombrie 1998.

La 26 iunie 2020, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Râșcani a emis decizia privind stabilirea pensiei pentru limita de vârstă, recepționată de reclamant la 20 iulie 2020.

Menționează că, pârâtul nu a inclus în decizia contestată stagiul de muncă pentru perioadele: 01 iulie 1981 – 31 octombrie 1981 serviciul militar; 05 ianuarie 1986 – 26 decembrie 1988 perioada de studii la aspirantură. Totodată, menționează că în perioada 05 ianuarie 1986 – 26 decembrie 1988 a realizat studii însoțite de cercetări științifice fiind angajat periodic în calitate de colaborator științific inferior. Casa Teritorială de Asigurări Sociale a inclus doar unele părți din perioada 05 ianuarie 1986 – 26 decembrie 1988, când concomitent cu studiile a fost angajat în diferite funcții menționate în carnetul de muncă, dar nu a inclus întreaga perioadă de studii la aspirantură.

Mai indică că în decizia eliberată de Casa Teritorială de Asigurări Sociale este indicat că stagiul total de la 01 ianuarie 1999 și până la atingerea vârstei de pensionare 05 iunie 2020 are o durată de 21 ani, 4 luni și 0 zile, deși perioada reală este de 21 ani, 5 luni, 4 zile.

De asemenea, nu au fost incluse în vechimea în muncă lunile cu număr incomplet de zile lucrate - noiembrie 1981 și iunie 2020.

Nefiind de acord cu decizia privind stabilirea pensiei pentru limita de vârstă, la 23 iulie 2020, s-a adresat către Casa Națională de Asigurări Sociale cu o cerere prealabilă, prin care a solicitat recalcularea cuantumului pensiei pentru limita de vârstă cu includerea stagiului de muncă în perioada 01 iulie 1981 – 31 octombrie 1981 și 05 ianuarie 1986 – 26 decembrie 1988. Totodată, a solicitat și corectarea stagiului total realizat după data de 01 ianuarie 1999.

Prin răspunsul nr.T-1571/20 din 13 august 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a refuzat satisfacerea cerințelor invocate în cererea prealabilă, motivând că sunt nefondate.

Consideră că decizia privind stabilirea pensiei pentru limita de vârstă din 26 iunie 2020 și răspunsul nr.T-1571/20 din 13 august 2020 al Casei Naționale de Asigurări Sociale sunt parțial neîntemeiate.

Atrage atenția că în răspunsul la cererea prealabilă s-a menționat că perioada 01 septembrie 1987 până la 31 decembrie 1987 când a studiat la aspirantură și concomitent a activat, a fost inclusă în stagiul de cotizare fapt ce nu se reflectă în decizia din 26 iunie 2020.

Prin încheierea din 28 septembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost declarată inadmisibilă acțiunea de contencios administrativ depusă de Mihail Turculeț împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ, obligarea emiterii actului administrativ, în temeiul art.207 alin.(2) lit.h) din Codul administrativ (f.d.32-34).

Prin decizia din 14 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost anulată încheierea din 28 septembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, cu remiterea cauzei spre examinare în același complet de judecată (f.d.47-52).

Prin hotărârea din 02 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost respinsă, ca neîntemeiată, acțiunea în contencios administrativ depusă de Mihail Turculeț împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea parțială a deciziei privind stabilirea pensiei pentru limita de vârstă din 26 iunie 2020 emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale, sectorul Râșcani, recunoașterea ca fiind ilegală și anularea integrală a răspunsului Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sectorul Râșcani nr.T-1571/20 din 13 august 2020, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a include în stagiul de cotizare perioada studiilor, a lunilor cu număr incomplet de zile lucrate, precum și recalcularea pensiei (f.d.74, 77-86).

La 09 iulie 2021, cu respectarea termenului prevăzut de art.232 din Codul administrativ, Mihail Turculeț a depus apel împotriva hotărârii instanței de fond, ulterior, la 15 octombrie 2021, a depus apelul motivat împotriva hotărârii primei instanțe solicitând admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărârii din 02 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii (f.d.76, 88-90).

Prin decizia din 06 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de Mihail Turculeț și menținută hotărârea din 02 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani (f.d.110, 111-119).

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, Completul judiciar al instanței de apel a constatat că hotărârea instanței de fond este întemeiată, a fost adoptată cu aprecierea corectă a probelor administrate și aplicarea justă a normelor de drept material și procedural.

Cu referire la prevederile Legii nr.156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, Colegiul instanței de apel a apreciat că intimatul întemeiat nu a inclus în stagiul de cotizare perioada când apelantul a trecut catedra militară 01 iulie 1981-31 octombrie 1981, punctând în acest context că, perioada trecerii catedrei militare din cadrul instituțiilor superioare nu poate fi asimilată ca perioadă de îndeplinire a serviciului militar în termen și deci această perioadă este necontributivă și temei legal pentru a fi inclusă în stagiul de cotizare pentru stabilirea pensiei nu este.

În consolidarea concluziei instanța de apel a mai reținut că legislația în vigoare la data stabilirii pensiei lui Turculeț Mihail nu prevede nici includerea în stagiul de cotizare pentru stabilirea pensiei și perioada de studii la aspirantură, or aceste studii sunt post universitare. Mai mult ca atât, în perioada în care, Mihail Turculeț a studiat la aspirantură și concomitent a activat: de la 01 aprilie 1986 până la 30 iunie 1986, de la 15 noiembrie 1986 până la 31 decembrie 1986, de la 02 martie 1987 până la 30 iunie 1987 și de la 01 septembrie 1987 până la 31 decembrie 1987, de către intimat aceste perioade au fost incluse în stagiul de cotizare, fapt ce se confirmă prin decizia privind stabilirea pensiei pentru limita de vârstă nr.92/2020/42539 din 26 iunie 2020 (f.d. 2-5 dosar administrativ și f.d.2 al dosarului de pensionare).

Instanța ierarhic inferioară a apreciat ca fiind întemeiată concluzia primei instanțe, care a conchis că, la stabilirea pensiei pentru limita de vârstă lui Mihail Turculeț, intimatul întemeiat a emis decizia nr.92/2020/42539 din 26 iunie 2020, prin urmare și-a exercitat dreptul discreționar în conformitate cu prevederile legale.

La 03 mai 2022, Mihail Turculeț a depus recursul nemotivat și cel motivat împotriva deciziei din 06 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi decizii de admitere a acțiunii integral (f.d.123, 124-125).

În susținerea recursului a reiterat circumstanțele invocate în cererea de chemare în judecată precum și în cererea de apel.

Suplimentar mai atenționează că, a petrecut studii postuniversitare de aspirantură la o instituție de învățământ superior de zi, activitate care a fost realizată până la 01 ianuarie 1999, iar potrivit prevederilor art.50 alin.(1) lit.e) din Legea nr.156 din 14 octombrie 1998, în afară de perioadele specificate la art.5, în stagiul de cotizare se includ perioadele în care s-au desfășurat următoarele activități până la 01 ianuarie 1999 – studiul în instituțiile de învățământ superior de zi.

Recurentul consideră că instanța de judecată a interpretat în mod eronat legea și nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată.

În conformitate cu art.244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art.245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 06 aprilie 2022, în ședință publică (f.d.110, 111-119).

Materialele cauzei atestă că, la 19 aprilie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Curtea de Apel Chișinău a notificat recurentului Mihail Turculeț dispozitivul deciziei recurate, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei (f.d.122).

Din materialele cauzei rezultă că, la 25 mai 2022, Mihail Turculeț a recepționat, prin intermediul oficiului poștal, decizia integrală din 06 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, fapt ce rezultă din avizul de recepție nr.DS8006901774AS (f.d.127).

La 03 mai 2022, Mihail Turculeț a depus recursul nemotivat și cel motivat împotriva deciziei din 06 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi decizii de admitere a acțiunii integral (f.d.123, 124-125).

În condițiile enunțate, recursul depus de Mihail Turculeț împotriva deciziei din 06 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost depus în termenul legal prevăzut la art.245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ.

La 28 iunie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale copia recursului depus de Mihail Turculeț împotriva deciziei din 06 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d.131).

Materialele cauzei atestă că la 22 iulie 2022, Casa Națională de Asigurări Sociale a formulat referință la recursul depus de Mihail Turculeț solicitând declararea recursului inadmisibil (f.d.135-138).

În susținerea referinței a reiterat argumentele invocate pe parcursul examinării cauzei de către instanțele ierarhic inferioare.

Totodată, consideră că Curtea de Apel Chișinău cât și instanța de fond au dat o apreciere corectă și multiaspectuală speței în cauză.

La 04 octombrie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa lui Mihail Turculeț copia referinței depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale, pentru informare (f.d.140).

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art.246 alin.(1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin.(2) din art.246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art.245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct.85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct.45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141,§39).

La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, §31, Seria A, nr.212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Mihail Turculeț.

În conformitate cu art.230 și art.246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Mihail Turculeț se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Aliona Miron